

Investigating attachment styles and identity styles in immigrant and non-immigrant groups in Tehran

Atefeh Shakiba Rad¹, Haeideh Saberi², Mehrdad Sabet³

1. Ph.D Candidate in Clinical Psychology, Faculty of Psychology and Social Sciences, Roudehen Branch, Islamic Azad University, Roudehen, Iran. E-mail: atefeh.shakibarad@gmail.com
2. Assistant Professor, Department of Psychology, Faculty of Psychology and Social Sciences, Roudehen Branch, Islamic Azad University, Roudehen, Iran. E-mail: hayedesaberi@gmail.com
3. Assistant Professor, Department of Psychology, Faculty of Psychology and Social Sciences, Roudehen Branch, Islamic Azad University, Roudehen, Iran. E-mail: mehrdadsabet@riau.ac.ir

ARTICLE INFO

Article type:

Research Article

Article history:

Received 28 September 2022

Received in revised form 26 October 2022

Accepted 01 December 2022

Published Online 23 August 2023

Keywords:

Identity Styles,
Attachment Styles,
Immigrants,
Non-immigrants

ABSTRACT

Background: Among the important variables related to immigration are the attachment styles and identity of people, because immigration is accompanied by rapid changes in social function and communication, and this can lead to the formation of attachment anxiety and identity changes in people. However, few researches have been done in the field of comparison of attachment styles and identity in immigrant and non-immigrant people.

Aims: The aim was to compare identity styles and attachment styles in Iranian international immigrants and non-immigrants.

Methods: The current research was of causal-comparative type based on survey method. The statistical population of the research included all immigrants to Western European countries from 2012 to 2018 and Iranian non-immigrants in 2021 in Tehran. With the available sampling method, 200 people (100 immigrants and 100 non-immigrants). They responded to Berzonsky's Identity Style Inventory (1992) and Collins and Read Adult Attachment Scale (1990) questionnaires. Multivariate variance analysis and SPSS₂₃ software were used for data analysis.

Results: The results showed that there was no significant difference between the immigrant and non-immigrant groups in the variables of informative, normative, confused-avoidant style ($P < 0.05$); but, there was a significant difference between the two groups of emigrants and non-emigrants regarding dependency attachment ($P < 0.05$), but this only explains 17% of the difference between the two groups; also, there was no significant difference between the two groups regarding insecure attachment style and secure attachment style ($P < 0.05$).

Conclusion: In line with the obtained results, it can be concluded that there is no significant difference in identity styles between immigrants and non-immigrants, and immigrants scored higher only in the dependence component of the attachment variable. Therefore, it is necessary to pay more attention to attachment damage in immigrant people.

Citation: Shakiba Rad, A., Saberi, H., & Sabet, M. (2023). Investigating attachment styles and identity styles in immigrant and non-immigrant groups in Tehran. *Journal of Psychological Science*, 22(126), 1137-1150. [10.52547/JPS.22.126.1137](https://doi.org/10.52547/JPS.22.126.1137)

Journal of Psychological Science, Vol. 22, No. 126, 2023

© The Author(s). DOI: [10.52547/JPS.22.126.1137](https://doi.org/10.52547/JPS.22.126.1137)

✉ **Corresponding Author:** Haeideh Saberi, Assistant Professor, Department of Psychology, Faculty of Psychology and Social Sciences, Roudehen Branch, Islamic Azad University, Roudehen, Iran.
E-mail: hayedesaberi@gmail.com, Tel: (+98) 9126972253

Extended Abstract

Introduction

Migration is a movement process, across international or national borders (Lanzara, Scipioni & Conti). In 2000-2017 period, the total number of international migrants increased from 173 to 258 million people—an increase of 85 million people (%49). One of the important variables related to migration is related to attachment, because migration is accompanied by rapid changes in function and social communication and can lead to the formation of attachment anxiety and an increase in the feeling of danger in attachment security (Gouin & MacNeil, 2019). Most of the researches that have been carried out have been about investigating the relationship between attachment and its consequences, such as the feeling of homelessness and loneliness (Venta & Cuervo, 2022; Valikhani et al., 2014). It has also been shown that things like ethnic discrimination and cultural stress predict insecure attachment orientation and insecure attachment predicts psychological distress (Hayat Nader, 2020). Based on their findings, some researchers suggested that immigrant people affected by the new social conditions and environment in which they are placed also show changes in attachment (Gouin & MacNeil, 2019; Van Eecke, 2005). The expansion of concepts such as multicultural influence, membership in different groups and societies, has caused the investigation of identity changes in immigrants to become a problem (Rabiau, 2019). According to Berzonsky (2011) identity theory, identity expresses a social-cognitive pattern of strategies and processes that people pay attention to or avoid to build and modify their identity. Investigating the identity changes of immigrants, especially from the destructive aspects, can be important, because migration can move aspects of identity that have been suppressed or ignored before to be expressed (Mendel, 2020). In terms of population policies, it seems that the identity adhering to the norms can lead to the return of immigrants to the country of origin (Gunko & Medvedev, 2018). Although identity differences in ethnic immigrants have been investigated inside Iran (Bagheri and Ghafari Nasab, 2020; Nouri et al.,

2017), the identity difference of Iranian international immigrants has not been investigated. Of course, in some researches, attention has been paid to the changes and differences created in the identity of Iran's international immigrants, which are mostly focused on the national and cultural identity and its psychological aspects have been ignored (Tavakli Khomeini et al., 2010).

Considering the sharp decrease of Iranian population, a country which had a young population in the past decades, the changes in the individuals' decisions to stay or to migrate may result in turn in significant and more coherent changes in the paradigms of macro-planning and human resources. In this regard, identifying factors effective on migration and improving the conditions for a better future in the country of origin are of necessities. In contributing to the related literature, the present research aimed at finding an answer to this question: "Are there any differences between two groups of migrants and non-migrants regarding attachment styles and identity styles?"

Method

The present research is of causal-comparative and survey-based type. The research was carried out on two groups of Iranian international migrants and non-migrants in 2021 from whom 200 migrants and non-migrants were selected.

Research instruments

1. Berzonsky's Identity Style Questionnaire. Berzonsky developed the questionnaire in 1992. Including 40 questions, the questionnaire covers three styles: informational, normative, and diffuse-avoidant. (10 questions are on commitment, not on identity style, to be used in a secondary analysis.) The subjects' answers were examined according to 5-grade Likert scale from "completely disagree" (1) to "completely agree" (5). Based on Cronbach's alpha factor, Berzonsky (1992) reported on the internal reliability for each one of informational scale, normative scale, and diffuse-avoidant scale as 62%, 66% and 73%, respectively. In Iran, based on Cronbach's alpha factor, Ghazanfari (1383) reported on and confirmed the internal reliability for each one of informational scale, normative scale, diffuse-

avoidant scale as 0.81, 0.85, 0.85, respectively (Mirhashemi, Sharghi, 1395).

2. Collins and Read's Revised Adult Attachment Scale (RAAS). The RAAS questionnaire includes 18 items. It is based on 5-grade Likert scale from "by no means" (1) to "by all means" (5). It was developed of three sub-scales of ambivalent attachment style, secure attachment style, and avoidant attachment style. On Cronbach alpha for ambivalent attachment

style, secure attachment style, avoidant attachment style, Collins and Reed (1990) reported as 0.81, 0.78 and 0.85, respectively. In Iran, using test-retest correlation, Pakdaman (2000) reported 95% test reliability.

Results

The data were analyzed using SPSS23 and multi-variant analysis.

Table 1. descriptive findings on the investigated structures

Structure	Phase	mean	Standard Deviation
Informational Style	migrant	34.76	8.10
	non-migrant	33.46	9.16
Normative Style	migrant	25.34	7.32
	non-migrant	25.49	8.96
Diffuse-Avoidant Style	migrant	16.57	3.21
	non-migrant	16.22	3.31
Ambivalent Attachment Style	migrant	19.10	3.23
	non-migrant	19.40	3.98
Secure Attachment Style	migrant	14.64	3.66
	non-migrant	15.31	3.36
Avoidant Attachment Style	migrant	12.37	1.76
	non-migrant	14.28	2.42

Multi-variant test was used to examine the difference between the means. Multi-variant test being significant, we concluded that at least one variance

must be significant. Therefore, we examined single variant tests to identify the significant one.

Table 2. single variant analysis results

Variant	Sum Squares	df	Mean Squares	F	sig	Effect Size	Statistical Power
Informational style	84.500	1	84.500	1.130	0.289	0.006	0.789
Normative style	1.125	1	1.125	0.017	0.897	0.001	0.712
Confused style	6.125	1	6.125	0.575	0.449	0.003	1
Ambivalent Attachment Style	22.445	1	22.45	1.811	0.180	0.009	0.862
Secure Attachment Style	7.605	1	7.605	0.578	0.448	0.003	0.811
Avoidant Attachment Style	182.405	1	182.405	40.513	0.001	0.170	1

By studying table 2, we found that there was no significant difference between two groups of migrants and non-migrants in none of the identity styles, ambivalent attachment styles, and secure attachment styles ($P > 0.05$); but, there was a significant difference in avoidant attachment styles between the two groups ($P < 0.05$).

Conclusion

In explaining the lack of difference in identity styles, Khajeh Noori, and Soroosh (2005) validated the relationship between one's identity and their view on migration. They showed that the individuals' appraisals of migration benefits were influenced by

their identity. If the youth's narrations of themselves (their identity) include elements that the actual circumstances of their society fail to provide, migration becomes a more attractive option. Moreover, the more an individual accepts a more traditional identity, the more negative will be their view on migration from their country of origin. In explaining this finding, it is possible to pay attention to the view of Berzonsky's identity styles that these styles are based on cognitive information and to solve the problems faced by people (Brzezonsky, 2011). Therefore, there is a possibility that identity changes in immigrants may be in the dimensions of national and cultural identity, and the psychological aspects of

identity based on Berzonsky's theory will not change. On the contrary, the more the social identity of the youth turns toward modern choices the more their view on migration becomes positive. In explaining determining factors in migration some set of them must be considered. Attachment styles are another structure validated in the present research. Hayat Nadar (2020) stated that considering the fact that to migrate means to become free from all the personal attachments and dependencies, it is not an elusive fact that this produces major changes in an individual's personality. In fact, individuals' relationships and attachment styles are of major encumbrances to acculturation – through refusing and resisting new changes (Szaflarski & Bauldry, 2019). It is possible that migration cannot change the intensity of secure and close attachment, but it can lead to the activation of dependence, because the person moves away from his important relationships at least in terms of location, and the sense of dependence to They become bolder. The researcher faced with limitations in gathering research sample; limited access to migrants and their availability was of the main problems. The research results are for Ahvaz city and their generalization to other Iranian cities should be done with precautions. Due to limitations in access to migrants and their availability, there was no gender segregation while this may produce different results. Therefore, for future studies, and to get deeper results, we suggest that the subject to be investigated in other population groups and with gender segregation. Also, by comparing the results more proper approaches may be developed in presenting paradigms of migration and its effective factors.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: The present paper draws from a thesis for a PhD degree in clinical psychology, Islamic Azad University, Roodehen Branch. Ethical considerations include the principle of confidentiality of names and research results and the informed consent of the participants.

Funding: This research was conducted in the form of a doctoral thesis and was carried out without receiving any financial support.

Authors' contribution: The first author was the main researcher and the other authors played a role as supervisors and advisors in this research.

Conflict of interest: There is no conflict of interest in this research.

Acknowledgments: We would like to thank all those who participated in this research.

بررسی سبک‌های دلبستگی و سبک‌های هویت در گروه‌های مهاجر و غیرمهاجر شهر تهران

عاطفه شکیباراد^۱، هائیده صابری^۲، مهرداد ثابت^۳

۱. دانشجوی دکتری روانشناسی بالینی، دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

۲. استادیار، گروه روانشناسی، دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

۳. استادیار، گروه روانشناسی، دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

چکیده

مشخصات مقاله

زمینه: از جمله متغیرهای مهم و مرتبط با مهاجرت، سبک‌های دلبستگی و هویت افراد است، زیرا مهاجرت همراه با تغییرات سریع در عملکرد و ارتباط اجتماعی است و این امر می‌تواند منجر به شکل‌گیری اضطراب دلبستگی و تغییرات هویتی در افراد شود. با این وجود در زمینه مقایسه سبک‌های دلبستگی و هویت در افراد مهاجر و غیرمهاجر، پژوهش‌های اندکی صورت گرفته است.

هدف: هدف پژوهش حاضر مقایسه سبک‌های هویت و سبک‌های دلبستگی در مهاجران بین‌المللی ایرانی و غیرمهاجران بود.

روش: پژوهش حاضر از نوع علی - مقایسه‌ای مبتنی بر روش پیمایشی بود. جامعه‌ی آماری پژوهش شامل تمامی افراد مهاجر به کشورهای اروپای غربی از سال ۱۳۹۲ تا سال ۱۳۹۷ و افراد غیرمهاجر ایرانی در سال ۱۴۰۰ در شهر تهران بود. با روش نمونه‌گیری در دسترس، ۲۰۰ نفر (۱۰۰ نفر مهاجر و ۱۰۰ نفر غیرمهاجر) به پرسشنامه‌های سبک‌های هویتی برزونسکی (۱۹۹۲) و سبک‌های دلبستگی بزرگسال کولینز و رید (۱۹۹۰) پاسخ دادند. از تحلیل واریانس چندمتغیره و نرم‌افزار SPSS-23 برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد بین دو گروه مهاجر و غیرمهاجر در متغیرهای سبک اطلاعاتی، هنجاری، سردرگم - اجتنابی تفاوت معناداری مشاهده نشد ($P > 0/05$) و بین دو گروه مهاجر و غیرمهاجر در سبک دلبستگی وابستگی تفاوت معناداری وجود دارد و این تفاوت ۱۷ درصد از تفاوت‌های بین دو گروه را تبیین می‌کند ($P < 0/05$)، اما در سبک‌های دلبستگی اضطرابی و نزدیکی تفاوت آماری معناداری مشاهده نشد ($P > 0/05$).

نتیجه‌گیری: در راستای نتایج به دست آمده می‌توان نتیجه گرفت که بین افراد مهاجر و غیرمهاجر تفاوت معناداری در سبک‌های هویتی وجود ندارد و فقط در مؤلفه وابستگی متغیر دلبستگی مهاجران نمرات بالاتری کسب کردند. از این رو لازم است که به آسیب دلبستگی در افراد مهاجر توجه بیشتری شود.

نوع مقاله:

پژوهشی

تاریخچه مقاله:

دریافت: ۱۴۰۱/۰۷/۰۶

بازنگری: ۱۴۰۱/۰۸/۰۴

پذیرش: ۱۴۰۱/۰۹/۱۰

انتشار برخط: ۱۴۰۲/۰۶/۰۱

کلیدواژه‌ها:

سبک‌های هویت،

سبک‌های دلبستگی،

افراد مهاجر،

افراد غیرمهاجر

استناد: شکیباراد، عاطفه؛ صابری، هائیده؛ و ثابت، مهرداد (۱۴۰۲). بررسی سبک‌های دلبستگی و سبک‌های هویت در گروه‌های مهاجر و غیرمهاجر شهر تهران. مجله علوم روانشناختی،

دوره ۲۲، شماره ۱۲۶، ۱۱۳۷-۱۱۵۰.

مجله علوم روانشناختی، دوره ۲۲، شماره ۱۲۶، ۱۴۰۲. DOI: [10.52547/JPS.22.126.1137](https://doi.org/10.52547/JPS.22.126.1137)

© نویسنده گان.

✉ نویسنده مسئول: هائیده صابری، استادیار، گروه روانشناسی، دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

رایانامه: hayedesaberi@gmail.com | تلفن: ۰۹۱۲۶۹۷۲۲۵۳

مقدمه

مهاجرت^۱ فرآیندی از جابجایی، چه از طریق مرز بین‌المللی یا در داخل یک کشور است (لانزرا، اسکپیونی و کانتی، ۲۰۱۹). در واقع مهاجرت شامل هر نوع حرکت افراد به نقاط دیگر جهانی که در آن به دنیا نیامده یا زندگی نکرده‌اند و طبیعتاً دارای ترکیب و علل خاص خود است، این تعریف شامل پناهندگان، افراد آواره و مهاجران اقتصادی نیز می‌شود (لانزرا، اسکپیونی و کانتی، ۲۰۱۹). در طول سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۷، تعداد کل مهاجران بین‌المللی از ۱۷۳ به ۲۵۸ میلیون نفر افزایش یافته است که افزایش ۸۵ میلیونی (۴۹٪) را نشان می‌دهد. ۶۵ میلیون نفر از مهاجران داخلی و بین‌المللی جهان امروز به اجبار آواره شده‌اند (بیدلکام، بخش جمعیت اداره امور اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد، ۲۰۱۸).

یکی از متغیرهای مهم و مرتبط با مهاجرت به دلبستگی برمی‌گردد، چرا که مهاجرت همراه با تغییرات سریع در عملکرد و ارتباط اجتماعی است و می‌تواند منجر به شکل‌گیری اضطراب دلبستگی و افزایش احساس خطر در امنیت دلبستگی گردد (گوین و مک‌نیل، ۲۰۱۹). دلبستگی متأثر از تفاوت‌های فردی در دسترسی به منبع دلبستگی و همچنین چگونگی پاسخگویی مراقب اصلی است (میکولینسر و شاور، ۲۰۱۹). دلبستگی ایمن، تصویرهای مثبتی از خود و دیگران را هم از نظر استحقاق حمایت و هم از لحاظ ایجاد آسایش اتخاذ می‌کند و به ندرت نگران رها شدن است (مک‌گویر، گیلات، جکسون و اینگرام، ۲۰۱۸). دلبستگی اجتنابی می‌تواند باعث شود افراد از توجه به واکنش‌های هیجانی خود اجتناب کرده و با دفاع در برابر تجربه آگاهانه و ابراز هیجان‌های ناخوشایند، احتمال ادغام تجارب هیجانی در ساختارهای شناختی - عاطفی را کاهش دهند (میکولینسر و شاور، ۲۰۱۹). دلبستگی اضطرابی بیانگر نگرانی فرد از عدم حمایت دیگران را نشان می‌دهد (چرنایک، میکولینسر، شاور و گرانکوئیست، ۲۰۲۱). پژوهش‌های صورت‌گرفته بیشتر پیرامون بررسی رابطه دلبستگی با پیامدهای آن مانند احساس غربت و تنهایی بوده است (ونت و کوروا، ۲۰۲۲؛ ولیخانی، گودرزی و فرهادی، ۱۳۹۵). همچنین پژوهش‌ها نشان داده است مواردی همچون تبعیض قومیتی و استرس فرهنگی پیش‌بینی‌کننده جهت‌گیری دلبستگی نایمن بوده و دلبستگی

^۱ Migration

نایمن نیز پیش‌بینی‌کننده پریشانی روانی است (حیات نادر، ۲۰۲۰). با وجود این، برخی از نتایج متعارض در این حوزه نیز وجود دارد که ضرورت مقایسه سبک‌های دلبستگی را در مهاجران و غیر مهاجران دوچندان می‌کند. برای مثال، برخی از یافته‌های پژوهشی پیشنهاد داده‌اند که دلبستگی افراد متأثر از فرهنگ جمعیتی که افراد به آن مهاجرت کرده‌اند قرار ندارد (پولک، وهرلر، پیتر و اودنهورن، ۲۰۱۱). این در حالی است که برخی مطالعات مرتبط نشان داده‌اند افراد مهاجر متأثر از شرایط و محیط اجتماعی جدیدی که در آن قرار می‌گیرند، تغییر در دلبستگی را نیز نشان می‌دهند (گوین و مک‌نیل، ۲۰۱۹؛ ون‌ایک، ۲۰۰۵). علاوه بر این، زمینه تعارض برانگیز پژوهشی و کمبود مطالعات علمی در بررسی تفاوت افراد مهاجر و غیر مهاجر بر اساس دلبستگی، همچنین بررسی تفاوت مهاجران با دیگر افراد در متغیرهایی نظیر دلبستگی از آن جهت اهمیت دارد که رشد مثبت جمعیت مهاجر و پناهنده در خانواده‌ها، مدارس، محل‌های کار و جوامع‌شان، وابسته به شناخت این تفاوت‌ها است (جوانگ و همکاران، ۲۰۱۸). در واقع بررسی رابطه دلبستگی و مهاجرت می‌تواند شناخت این که مهاجران چگونه روش‌های انطباقی برقراری ارتباط و همچنین کنار آمدن با تغییرات و ضررهای ذاتی در فرآیند مهاجرت را توسعه می‌دهند، افزایش دهد (مادجلیسی، ۲۰۱۶).

گسترش مفاهیمی مانند تأثیرپذیری چندفرهنگی، عضویت در گروه‌ها و جوامع مختلف، باعث شده است که بررسی تغییرات هویتی در مهاجران به یک مسئله اساسی تبدیل گردد (رابیو، ۲۰۱۹). هویت یک ساختار پیچیده روانی - اجتماعی است که در روانشناسی برای اولین بار توسط اریک اریکسون مورد تأکید قرار گرفت (راجرز، ۲۰۱۸). طبق نظریه هویت برزونسکی (۲۰۱۱)، هویت بیانگر الگویی شناختی - اجتماعی از راهبردها و فرآیندهایی است که افراد برای ساخت و اصلاح هویت خود به آن‌ها توجه کرده یا از آن اجتناب می‌کنند. سبک‌های هویت، ترجیح نسبی افراد برای به کارگیری شیوه‌های خاص حل مسائل هویتی و پردازش اطلاعات مربوط به خود است که عبارتند از: سبک اطلاعاتی (فرد به صورت فعال و آگاهانه به جستجوی اطلاعات و ارزیابی آن‌ها می‌پردازد و سپس اطلاعات مناسب را استفاده می‌کنند)، سبک هنجاری (فرد در مواجهه با مسائل به شیوه‌ای واکنشی و هماهنگ با انتظارات گروه‌های مرجع و دیگران عمل

می‌کند و به صورت خودکار و بدون خودارزیابی، ارزش‌ها و باورها را درونی می‌کند) و سبک سردرگم/اجتنابی (تا حد ممکن سعی دارند موقعیت‌های تعارض‌برانگیز و مستلزم تصمیم‌گیری را به تعویق اندازند؛ در مواقعی که امکان چنین تأخیر وجود نداشته باشد، در تصمیم‌گیری بیشتر به مقتضیات و پیامدهای محیطی تکیه می‌کنند) (برزونسکی و کینی، ۲۰۱۹؛ برزونسکی، ۲۰۱۱). بررسی تغییرات هویتی مهاجران، به ویژه از جنبه‌های روانشناختی می‌تواند حائز اهمیت باشد، چرا که مهاجرت می‌تواند جنبه‌هایی از هویت را که قبلاً سرکوب شده و یا نادیده گرفته شده، به سمت ابراز کردن حرکت دهد (مندل، ۲۰۲۰). از لحاظ سیاست‌های جمعیتی نیز به نظر می‌رسد هویت پایبند به هنجارها، می‌تواند منجر به بازگشت مهاجران به کشور مبدأ گردد (گونکو و مدودو، ۲۰۱۸)، اگرچه تفاوت‌های هویتی در مهاجران قومی در داخل ایران بررسی شده است (باقری و غفاری‌نسب، ۱۴۰۰؛ نوری، حلاج زاده و شنوا، ۲۰۱۹)، اما بررسی تفاوت‌های هویتی مهاجران بین‌المللی ایرانی در پژوهش‌ها مورد بررسی قرار نگرفته است. البته در برخی از مطالعات به بررسی دگرگونی‌ها و تفاوت‌های ایجاد شده در هویت مهاجران بین‌المللی ایران توجه شده که بیشتر متمرکز بر هویت ملی و فرهنگی بوده و جنبه‌های روانشناختی آن نادیده گرفته شده است (توکلی‌خمینی، عبدالملکی و منصف‌پور، ۱۳۹۱). در تأیید نقش سبک‌های هویت و مهاجرت، پژوهش خندقی خامنه، مهری‌نژاد و درویشه (۱۳۹۲) تحت عنوان مقایسه ویژگی‌های شخصیت، سبک‌های هویت و تصویر بدنی در ایرانیان متمایل و فاقد تمایل به مهاجرت و مهاجران ایرانی نشان داد، در جهت‌گیری اطلاعاتی، هنجاری و تعهد بین دو گروه متمایل به مهاجرت و غیرمهاجر تفاوت معناداری وجود دارد. بر این اساس ارزیابی افراد نسبت به مهاجرت و آثار ناشی از آن، متأثر از هویت آن‌هاست. اگر روایت افراد از خود (هویت) دارای عناصری باشد که شرایط عینی موجود در جامعه برای تحقق آن‌ها گزینه‌های لازم را فراهم نیاورد، گزینه مهاجرت اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. به علاوه، هرچه فرد هویت سنتی‌تری را پذیرفته باشد، در مورد مهاجرت از کشور نگرش منفی‌تری خواهد داشت، یعنی هرچه هویت اجتماعی جوانان بیشتر به سمت انتخاب‌های جدید متمایل پیدا می‌کند، نگرش نسبت به مهاجرت نیز مثبت‌تر می‌شود (خواجانه‌نوری و سروش، ۱۳۸۵)، از سوی دیگر نباید از این مورد غافل شد که شبکه‌های اجتماعی مجازی تا حدودی تفاوت‌های هویتی را بر اساس فرهنگ‌ها و قومیت‌های

مختلف کمرنگ کرده است و تا حدودی هویت فراملی را ترویج می‌دهد (پارک و گرایتس، ۲۰۲۱). بنابراین می‌توان گفت دگرگونی‌های هویتی مهاجران بین‌المللی چندان روشن نیست، چرا که مهاجران فردی می‌توانند انتخاب‌های عمدی در مورد هویت‌هایی داشته باشند که با کدام هویت مرتبط شوند، اما در این فرآیند توسط عوامل اجتماعی - اقتصادی خارجی که آن‌ها را به سمت پذیرش هویت‌هایی سوق می‌دهد که برای هدایت سیستم اجتماعی جدید سودمند هستند، محدود می‌شوند (هاک - پولای، محمود، کوردوویچ، مازویوا و کیونجا، ۲۰۲۱).

حال با توجه به کاهش شدید جمعیت در ایران در دهه‌های اخیر، تغییرات در گرایش به ماندن و یا تصمیم به مهاجرت می‌تواند الگوی برنامه‌ریزی کلان و نیروی انسانی را با تغییرات گسترده و البته منسجم‌تری مواجه سازد. حال با توجه به خروج نیروهای جوان و البته سازنده به معنای سیل مهاجرت در ایران که البته در یکی دو سال اخیر به سونامی مهاجرت تغییر پیدا کرده است، ضروری است که متولیان امر در شناسایی عوامل اثرگذار بر این تصمیم ملی و خروج سرمایه‌های عمده کشور عزمی جدی تر داشته باشند و با شناسایی عوامل اثرگذار موانع موجود را رفع و شرایط را برای آینده‌ای بهتر مهیا سازند. در این راستا و با توجه به کمبود مطالعات علمی پیرامون ویژگی‌های افراد مهاجر و غیر مهاجر، پژوهش حاضر در پی پاسخگویی به این سؤال است که آیا بین دو گروه افراد مهاجر و غیرمهاجر در زمینه سبک‌های دلبستگی و سبک‌های هویت تفاوت وجود دارد؟

روش

الف) طرح پژوهش و شرکت‌کنندگان: پژوهش حاضر از نوع علی - مقایسه‌ای مبتنی بر روش پیمایشی بود. جامعه پژوهش شامل دو جامعه مهاجران بین‌المللی و غیرمهاجران ایرانی در سال ۱۴۰۰ بود. جامعه مهاجران بین‌الملل به کشورهای اروپای غربی را کلیه افراد مهاجری که از سال ۱۳۹۲ تا سال ۱۳۹۷ مهاجرت کرده‌اند، تشکیل داد و افراد غیر مهاجر از کسانی که در ایران ساکن بودند و هرگز به کشوری دیگری مهاجرت نکرده‌اند، انتخاب شدند و از نظر سن، جنسیت، تحصیلات و تأهل، با گروه مهاجران همتا شدند. نمونه‌گیری به صورت در دسترس صورت گرفت، به این صورت که از طریق گروه‌های شبکه‌های اجتماعی به افراد مهاجر موردنظر دسترسی پیدا شد و لینک پاسخگویی به پرسشنامه‌ها در دسترس آن‌ها قرار

گرفت. برای گروه غیرمهاجر نیز به مکان‌های عمومی شهر تهران مانند پارک‌ها و سرای محله‌ها مراجعه شد و با تشریح هدف پژوهش، پرسشنامه‌ها جهت پاسخگویی در اختیار آن‌ها قرار گرفت. ملاک‌های ورود به پژوهش حاضر برای گروه افراد مهاجر عبارت بودند از: مهاجرت قانونی از ایران، عدم پناهنده و یا پناهجو بودن، عدم دریافت مداخله‌های روانشناختی در یکسال گذشته و ملاک‌های ورود به پژوهش برای گروه افراد غیرمهاجر نیز شامل عدم سابقه مهاجرت به خارج از ایران و عدم دریافت درمان‌های روانشناختی در یکسال گذشته بود.

بر اساس اطلاعات مندرج در فرمول ذیل، حجم نمونه از فرمول کوکران با احتساب آماره‌های مختلف مطابق فرمول فوق ۳۸۴ نفر برآورد گردید که در نهایت با لحاظ ریزش و عدم تکمیل پرسشنامه‌ها توسط شرکت کنندگان تعداد ۲۰۰ پرسشنامه (۱۰۰ نفر برای هر گروه) وارد فرآیند تحلیل شدند.

$$n = \frac{t^2 \cdot S^2}{d^2} \div \left(1 + \frac{1}{N} \left(\frac{t^2 \cdot S^2}{d^2} - 1 \right) \right)$$

داده‌های این پژوهش با استفاده از نرم‌افزار SPSS²³ و با روش آماری تحلیل واریانس چندمتغیره تجزیه و تحلیل شد.

ب) ابزار

پرسشنامه سبک‌های هویتی برزونسکی^۱: این پرسشنامه با هدف سنجش سبک‌های هویت توسط برزونسکی (۱۹۹۲) تدوین شد. این پرسشنامه دارای ۴۰ سؤال است که ۱۱ سؤال آن مربوط به مقیاس اطلاعاتی، ۹ سؤال مربوط به مقیاس هنجاری، ۱۰ سؤال آن مربوط به مقیاس سردرگم یا اجتنابی و ۱۰ سؤال دیگر مربوط به مقیاس تعهد می‌باشد که برای تحلیل ثانویه استفاده شده و یک سبک هویتی محسوب نمی‌شود. پاسخ آزمودنی‌ها به سؤالات در طیف لیکرت ۵ درجه‌ای از کاملاً مخالف (۱) تا کاملاً موافق (۵) است. برزونسکی (۱۹۹۲) پایایی درونی بر اساس ضریب آلفای کرونباخ مقیاس اطلاعاتی را ۰/۶۲، مقیاس هنجاری ۰/۶۶، مقیاس سردرگم یا اجتنابی را ۰/۷۳ گزارش کرده است. در ایران نیز غضنفری

1. Identity Style Questionnaire

(۱۳۸۳) ضریب آلفای کرونباخ روی داده‌های نمونه اصلی را برای مقیاس اطلاعاتی ۰/۸۱، برای مقیاس هنجاری ۰/۸۵ و برای سبک سردرگم یا اجتنابی ۰/۸۵ گزارش و تأیید نمود (میرهاشمی و حسین شرقی، ۱۳۹۵).

پرسشنامه سبک دلبستگی بزرگسال کولینز و رید (RAAS): کولینز و رید در سال ۱۹۹۰ بر اساس نظریه هازان و شاور به منظور بررسی سبک‌های دلبستگی در بزرگسالان پرسشنامه سبک دلبستگی بزرگسال را تهیه کردند. این پرسشنامه دارای ۱۸ آیتم و پاسخگویی به سؤالات پرسشنامه بر اساس طیف لیکرت پنج درجه‌ای از به هیچ وجه با خصوصیات من تطابق ندارد (یک) تا کاملاً با خصوصیات من تطابق دارد (۵) می‌باشد. این پرسشنامه سه زیرمقیاس سبک اضطرابی، سبک نزدیکی و سبک وابستگی دارد. کولینز و رید (۱۹۹۰) نشان دادند که زیرمقیاس‌های نزدیک‌بودن، وابستگی و اضطراب در فاصله زمانی ۲ ماه و حتی در طول ۸ ماه پایدار ماندند و در مورد قابلیت اعتماد مقیاس دلبستگی بزرگسال کولینز و رید میزان آلفای کرونباخ را برای هر زیرمقیاس این پرسشنامه در ۳ نمونه از دانشجویان با دلبستگی ایمن ۰/۸۱، دلبستگی اجتنابی ۰/۷۸ و دلبستگی اضطرابی ۰/۸۵ و معتبر گزارش دادند. در ایران نیز پاکدامن در سال ۱۳۸۰ میزان اعتبار آزمون با استفاده از آزمودن مجدد به صورت همبستگی بین این دو اجرا در سطح ۹۵٪ دارای اعتبار گزارش داد (به نقل از فرهادی، محقق و نسائی مقدم، ۱۳۹۹).

یافته‌ها

بررسی ویژگی‌های جمعیت‌شناختی گروه‌های پژوهش نشان داد که ۱۲ درصد از مهاجران و ۱۲ درصد از گروه غیرمهاجران در گروه سنی ۲۵ الی ۳۵ سال، ۴۴ درصد از مهاجران و ۴۸ درصد از غیرمهاجران در گروه سنی ۳۶ الی ۴۶ سال و ۴۴ درصد از مهاجران و ۴۰ درصد از غیرمهاجران در گروه سنی ۴۶ سال به بالا بودند. ۴۵ درصد از مهاجران و ۴۸ درصد از غیرمهاجران زن و ۵۵ درصد از مهاجران و ۵۲ درصد از غیرمهاجران مرد بودند. همچنین ۸۲ درصد از مهاجران و ۷۷ درصد از غیرمهاجران شاغل و ۱۸ درصد از مهاجران و ۲۳ درصد از غیرمهاجران بیکار بودند، در نهایت ۳۲ درصد از مهاجران و ۳۶ درصد از غیرمهاجران مجرد و ۶۸ درصد از مهاجران و ۶۴ درصد از غیرمهاجران متأهل بودند. اکنون به بررسی

یافته‌های توصیفی بر اساس سبک‌های دلبستگی و سبک‌های هویت در دو گروه مهاجر و غیرمهاجر پرداخته می‌شود.

جدول ۱، میانگین و انحراف معیار سبک‌های هویت (اطلاعاتی، هنجاری، سردرگم - اجتنابی) و سبک‌های دلبستگی (اضطرابی، نزدیکی و وابستگی) را نشان می‌دهد. جهت بررسی تفاوت میانگین‌ها از آزمون واریانس چندمتغیره بهره گرفته شد، اما پیش از آن رعایت پیش‌فرض‌ها ضروری است. به همین منظور پیش‌فرض توزیع نرمال نمرات بر اساس آزمون شاپیرو-ویلک در سطح بالاتر از ۰/۰۵، بیانگر نرمال بودن توزیع داده‌های تمامی متغیرهای پژوهش بوده است ($p > ۰/۰۵$). ضمن این که پیش‌فرض برابری واریانس‌ها با استفاده از آزمون لوین نیز در همه متغیرهای پژوهش سطح معنی‌داری بزرگ‌تر از ۰/۰۵ است و استفاده از آزمون واریانس بلامانع می‌باشد ($p > ۰/۰۵$).

جدول ۱. یافته‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

سازه	مرحله	میانگین	انحراف معیار
سبک اطلاعاتی	مهاجر	۳۴/۷۶	۸/۱۰
	غیر مهاجر	۳۳/۴۶	۹/۱۶
سبک هنجاری	مهاجر	۲۵/۳۴	۷/۳۲
	غیر مهاجر	۲۵/۴۹	۸/۹۶
سبک سردرگم - اجتنابی	مهاجر	۱۶/۵۷	۳/۲۱
	غیر مهاجر	۱۶/۲۲	۳/۳۱
سبک دلبستگی اضطرابی	مهاجر	۱۹/۱۰	۳/۲۳
	غیر مهاجر	۱۹/۴۰	۳/۹۸
سبک دلبستگی نزدیکی	مهاجر	۱۴/۶۴	۳/۶۶
	غیر مهاجر	۱۵/۳۱	۳/۳۶
سبک دلبستگی وابستگی	مهاجر	۱۲/۳۷	۱/۷۶
	غیر مهاجر	۱۴/۲۸	۲/۴۲

جدول ۲. نتایج تحلیل کواریانس چندمتغیری برای مقایسه سازه‌های پژوهش

منبع تغییر	ارزش F	درجه آزادی فرض	درجه آزادی خطا	سطح معناداری
اثر بیلابلی	۰/۲۳۱	۶	۱۹۳	۰/۰۰۱
لامبدای ویلکز	۰/۷۶۹	۶	۱۹۳	۰/۰۰۱
اثر هتلینگ	۰/۳۰۰	۶	۱۹۳	۰/۰۰۱
بزرگ‌ترین ریشه روی	۰/۳۰۰	۶	۱۹۳	۰/۰۰۱

تا مشخص گردد کدام یک از متغیرهای پژوهش معنادار بوده است. نتایج تحلیل کواریانس تک‌متغیری نیز در جدول ۳ آمده است.

نتایج جدول ۲ با معناداری آزمون واریانس نشان داد، حداقل باید یکی از متغیرها معنادار بوده باشد، لذا به بررسی آزمون‌های تک‌متغیره پرداخته شد.

جدول ۳. نتایج تحلیل کواریانس تک‌متغیری

متغیر	مجموع مجذورات	df	میانگین مجذورات	F	sig	اندازه اثر	توان آماری
سبک اطلاعاتی	۸۴/۵۰۰	۱	۸۴/۵۰۰	۱/۱۳۰	۰/۲۸۹	۰/۰۰۶	۰/۷۸۹
سبک هنجاری	۱/۱۲۵	۱	۱/۱۲۵	۰/۰۱۷	۰/۸۹۷	۰/۰۰۱	۰/۷۱۲
سبک سردرگم	۶/۱۲۵	۱	۶/۱۲۵	۰/۵۷۵	۰/۴۴۹	۰/۰۰۳	۱
سبک دلبستگی اضطرابی	۲۲/۴۴۵	۱	۲۲/۴۴۵	۱/۸۱۱	۰/۱۸۰	۰/۰۰۹	۰/۸۶۲
سبک دلبستگی نزدیکی	۷/۶۰۵	۱	۷/۶۰۵	۰/۵۷۸	۰/۴۴۸	۰/۰۰۳	۰/۸۱۱
سبک دلبستگی وابستگی	۱۸۲/۴۰۵	۱	۱۸۲/۴۰۵	۴۰/۵۱۳	۰/۰۰۱	۰/۱۷۰	۱

نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد بین دو گروه مهاجر و غیرمهاجر در هیچ یک از ابعاد سبک‌های هویتی تفاوت معناداری مشاهده نشد. همچنین در سبک‌های دلبستگی اضطرابی و نزدیکی نیز تفاوت معناداری به دست نیامد.

اما در سبک دلبستگی وابستگی تفاوت معناداری بین دو گروه مهاجر و غیرمهاجر به دست آمد ($P < ۰/۰۵$).

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر مقایسه سبک‌های هویت و سبک‌های دلبستگی در دو گروه افراد مهاجر و غیر مهاجر بود. نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد بین دو گروه مهاجر و غیر مهاجر در هیچ یک از ابعاد سبک‌های هویتی تفاوت معناداری وجود ندارد. این یافته را می‌توان همسو با یافته به دست آمده از پژوهش پارک و گرایتس (۲۰۲۱) تلقی کرد که نشان دادند امروز به توجه به رشد رسانه‌های اجتماعی، افراد به سمت یک هویت فراملی حرکت کرده‌اند که در جریان مهاجرت چندان تغییری در آن رخ نمی‌دهد. هاک - پولای و همکاران (۲۰۲۱) در پژوهشی متضاد با یافته به دست آمده از پژوهش حاضر نشان دادند که با مهاجرت تغییراتی در هویت افراد متأثر از سیستم اجتماعی جدیدی که فرد در آن قرار گرفته به وجود می‌آید. همچنین توکلی خمینی و همکاران (۱۳۹۰) نیز تغییر در هویت ملی و فرهنگی را در مهاجران ایران شناسایی کرده‌اند. در توجیه این ناهمسوایی باید توجه کرد که سبک‌های هویتی که در پژوهش حاضر مورد بررسی قرار گرفتند، بیانگر ابعاد روانشناختی رشد هویت بوده، ولی هاک - پولای و همکاران (۲۰۲۱) و توکلی خمینی و همکاران (۱۳۹۱) بیشتر بر جنبه‌های هویت ملی و فرهنگی متمرکز بوده‌اند. خندقی‌خامنه و همکاران (۱۳۹۲) نشان دادند که در جهت‌گیری اطلاعاتی، هنجاری و تعهد بین دو گروه متمایل به مهاجرت و غیر مهاجر تفاوت معناداری وجود دارد. این یافته را نیز نمی‌توان مغایر نتایج پژوهش حاضر تلقی کرد، زیرا در پژوهش ذکر شده گروه مهاجر و غیر مهاجر بر اساس تمایل آن‌ها به مهاجرت تفکیک شده بودند، در حالی که در مطالعه حاضر، تفکیک صورت گرفته بر مبنای اقدام به مهاجرت بوده است. در تبیین این یافته به دست آمده می‌توان به این دیدگاه در مورد سبک‌های هویت برزونسکی توجه کرد که این سبک‌ها بیشتر به پایه اطلاعات شناختی و در جهت حل مسائل پیش‌روی افراد عمل می‌کنند (برزونسکی، ۲۰۱۱). بنابراین این احتمال وجود دارد که در مهاجران تغییرات هویتی احتمالاً در ابعاد هویت ملی و فرهنگی باشد و جنبه‌های روانشناختی هویت مبتنی بر نظریه برزونسکی تغییری پیدا نکنند. در همین رابطه نیز نتایج حاکی از پایداری و تأیید ساختار عاملی نظریه هویت برزونسکی در فرهنگ‌های مختلف بوده است (رحیمی و رزمجو، ۱۴۰۰؛ وارد و همکاران، ۱۳۹۷). بنابراین می‌توان احتمال داد که افراد با وجود مهاجرت، برای حل مسائل شناختی و اجتماعی هویتی خود به

روش‌های قبلی خود عمل می‌کنند. البته باید توجه کرد که نمونه مورد مطالعه پژوهش، بالای ۲۵ سال بودند که تا حدود زیادی هویت آن‌ها استحکام یافته و تغییر آن دشوارتر صورت می‌گیرد. به علاوه نحوه پردازش اطلاعات که تعیین‌کننده سبک هویتی است می‌تواند برخی افراد را بیشتر مستعد مهاجرت می‌کند، اما هرچه هویت فرد مدرن‌تر و بازاندیشانه‌تر باشد، نگرش آنان به مهاجرت از کشور مثبت‌تر خواهد بود. یکی از دلایل محتمل در این امر می‌تواند رسیدن به شرایط مساعد و مطلوب برای نمایش و ابراز وجود واقعی، مدرن و بازاندیشانه فرد باشد (خواججه‌نوری و سروش، ۱۳۸۵). بنابراین نحوه عملکرد سبک‌های هویت شناختی برزونسکی احتمالاً بیشتر در مرحله قبل از مهاجرت وارد عمل می‌شوند و با مهاجرت کردن تغییری در آن‌ها رخ نمی‌دهد.

نتایج به دست آمده همچنین نشان داد که در دلبستگی اضطرابی و نزدیکی تفاوت معناداری میان دو گروه وجود ندارد، ولی در سبک وابستگی تفاوت معنادار مشاهده می‌شود. همسو با این یافته، پژوهش حیات نادر (۲۰۲۰) نشان داد که تغییرات فرهنگی و اجتماعی همراه با مهاجرت می‌تواند فعال‌کننده دلبستگی ناایمن باشد، البته (پولک و همکاران، ۲۰۱۱) به این یافته رسیدند که مهاجرت نمی‌تواند منجر به تغییر در دلبستگی شود که همسو با نتایج به دست آمده برای دلبستگی اضطرابی و نزدیکی در مطالعه حاضر است. از سوی دیگر نیز گوین و مک‌نیل، (۲۰۱۹) و ونایک (۲۰۰۵) همسو با این یافته پژوهش حاضر که در سبک وابستگی تفاوت معناداری میان دو گروه وجود دارد و میانگین مهاجران بیشتر است، نشان دادند که مهاجرت می‌تواند منجر به فعال‌شدن دلبستگی ناایمن شود. پولک و همکاران (۲۰۱۰) در پژوهش خود، تحت عنوان نقش سبک‌های دلبستگی، تبعیض درک شده و فاصله فرهنگی در سازگاری مهاجران آلمانی و اروپای شرقی در هلند نشان دادند، سبک‌های دلبستگی نسبت به سازگاری فرهنگی - اجتماعی مهاجران، بیشتر با سازگاری روانی مهاجران، مرتبط است. مقایسه سازگاری مهاجران آلمانی و اروپای شرقی نشان می‌دهد که مهاجران آلمانی که فرهنگ مبدأ و زبان آن‌ها بیشتر به هلندی شباهت دارد، از نظر روانی و زبانی نسبت به اروپای شرقی سازگاری بهتری دارند. همچنین مهاجران آلمانی تبعیض کمتری را نسبت به مهاجران اروپای شرقی گزارش می‌کنند. سبک دلبستگی ممکن است تحت تأثیر نیروهای اجتماعی - فرهنگی و سیاسی - اجتماعی و تعصب و تبعیض مرتبط با یک

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: این مقاله برگرفته از رساله دکتری روانشناسی بالینی از دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن است. ملاحظات اخلاقی شامل اصل محرمانه بودن اسامی و نتایج پژوهش و رضایت آگاهانه شرکت کنندگان انجام یافته است.

حامی مالی: این پژوهش در قالب رساله دکتری صورت گرفته و بدون دریافت هیچ گونه حمایت مالی انجام پذیرفت.

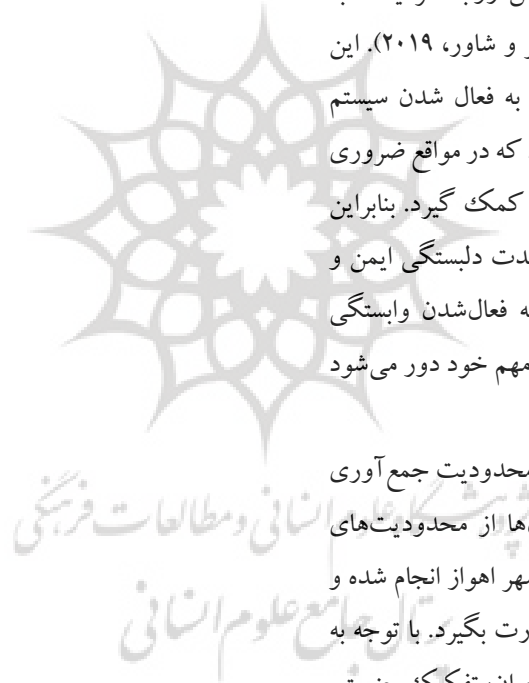
نقش هر یک از نویسندگان: نویسنده اول پژوهشگر اصلی بوده و سایر نویسندگان به عنوان استاد راهنما و مشاور در انجام این پژوهش نقش داشته‌اند.

تضاد منافع: در این پژوهش هیچ گونه تضاد منافی وجود ندارد.

تشکر و قدردانی: بدین وسیله از تمامی کسانی که در این پژوهش مشارکت کردند نهایت تشکر را داریم.

جمعیت مهاجر خاص باشد، زیرا افرادی که تغییرات عمده زندگی را تجربه می‌کنند، ممکن است در معرض خطر بالاتر نشانگان اختلالات روانی قرار داشته باشند و به طور کلی کاهش رفاه را تجربه کنند، با لحاظ این که مهاجرت به معنای رهاشدن از تمام دلبستگی‌ها و وابستگی‌های فردی است، دور از ذهن نخواهد بود که این تغییرات عمده را ایجاد خواهد کرد. در واقع یکی از موانع اصلی فرهنگ پذیری، سبک‌های ارتباطی و دلبستگی در افراد است که مانع از پذیرش و مقاومت در مواجهه با تغییرات جدید می‌شود (سافلارسکی و بولدیری، ۲۰۱۹). در تبیین یافته به دست آمده باید توجه کرد که مهاجرت به عنوان یک محرکی که همراه با جدا شدن از وابستگان و افراد نزدیک است، می‌تواند همراه با افزایش دلبستگی مبتنی بر وابستگی گردد، زیرا این نوع دلبستگی مبتنی بر بیش فعال‌سازی دلبستگی فعالیت می‌کند و فرد با احساس خطر پیرامون از دست رفتن روابط نزدیک، به فعال کردن سیستم دلبستگی اقدام می‌کند (میکولینسر و شاور، ۲۰۱۹). این در حالی است که در حالت دلبستگی ایمن نیازی به فعال شدن سیستم دلبستگی احساس نمی‌گردد و فرد این اطمینان را دارد که در مواقع ضروری می‌تواند به افراد صمیمی خود رجوع کند و از آنان کمک گیرد. بنابراین می‌توان این احتمال را داد که مهاجرت نتواند در شدت دلبستگی ایمن و نزدیک، تغییری ایجاد کند، ولی می‌تواند منجر به فعال شدن وابستگی گردد، چرا که فرد حداقل از لحاظ مکانی از روابط مهم خود دور می‌شود و حس وابستگی به آن‌ها پررنگ‌تر می‌گردد.

در راستای دستیابی به یافته‌های فوق، پژوهشگران با محدودیت جمع‌آوری نمونه مواجه بودند. افراد مهاجر و دسترسی به آن‌ها از محدودیت‌های اساسی پژوهش بود، ضمن این که این پژوهش در شهر اهواز انجام شده و قابلیت تعمیم به سایر شهرها با احتیاط لازم باید صورت بگیرد. با توجه به محدودیت دسترسی به گروه نمونه به ویژه برای مهاجران، تفکیک جنسیتی صورت نگرفت و این در حالی است که امکان دارد، تفاوت‌های جنسیتی نتایج متفاوتی را ایجاد نماید. از این رو پیشنهاد می‌شود این پژوهش در سایر گروه‌ها و با تفکیک جنسیتی صورت گیرد تا نتایج معتبرتری به دست آید و با مقایسه نتایج، بتوان رویکردهای مناسب‌تری را برای ارائه الگوها و عوامل زمینه‌ساز مهاجرت فراهم نمود.

منابع

نازیلا ابراهیمی، امین کرابی، ذبیح‌الله عباس‌پور، مسعود شهبازی. (۱۳۹۹ ش.). بررسی تأثیر ابعاد هویت فردی بر نگرش به ازدواج با میانجی‌گری مؤلفه‌های افق ازدواج در دانشجویان دختر مجرد تحصیلات تکمیلی. فصلنامه پژوهش‌نامه زنان، دوره ۱۱، شماره ۱ (پیاپی ۳۱)، صص ۱-۲۴. ویژه‌احیاءکننده، راضیه‌الاسلامی. (۱۳۹۳ ش.). نقش سبک‌های هویت و معنای زندگی در بهداشت روانی دانشجویان دختر. روان‌شناسی کاربردی. دوره ۸، شماره ۳، صص ۱۱۷-۱۳۷.

مهران فرهادی، حسین محقق، بیان‌نسانی مقدم. (۱۳۹۹ ش.). رابطه بین سبک‌های دلبستگی با مشکلات بین شخصی دانشجویان: نقش میانجی هوش هیجانی. مجله علوم پزشکی رازی. دوره ۲۷، شماره ۱، صص ۷۳-۸۴.

مریم قاضی‌نژاد، نسرين خانی‌اوشانی. (۱۳۹۶ ش.). رابطه بین بازاندیشی در هویت و گرایش به مهاجرت از کشور (پژوهشی در میان دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌های دولتی تهران). مسائل اجتماعی ایران. دوره ۸، شماره ۲، صص ۱۵۱-۱۷۴.

بیژن خواجه‌نوری، مریم سروش. (۱۳۸۵ ش.). بررسی عوامل مؤثر بر نگرش جوانان به مهاجرت از کشور نمونه مورد مطالعه: جوانان شهر شیراز. نشریه علوم اجتماعی. دوره ۳، شماره ۱، ص ۴۷.

زهرا خندقی‌خامنه، سیدابولقاسم مهری‌نژاد، زهرا درويزه. (۱۳۹۲ ش.). مقایسه ویژگی‌های شخصیتی، سبک‌های هویت و تصویر بدنی در ایرانیان متمایل و فاقد تمایل به مهاجرت و مهاجرین ایرانی. تهران: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - دانشگاه الزهراء - دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.

مالک میرهاشمی، عاطفه حسین شرقی. (۱۳۹۵ ش.). ارتباط سبک‌های هویت و جهت‌گیری مذهبی با سلامت عمومی دانشجویان. نشریه پژوهش‌های علوم شناختی و رفتاری. دوره ۶، شماره ۱، صص ۷۷-۹۰.

محمدسعید ذکایی. (۱۳۸۵ ش.). جوانان، جهانی‌شدن و مهاجرت‌های بین‌المللی: پژوهشی در میان نخبگان جوان. مجله جامعه‌شناسی ایران. دوره ۷، شماره ۲، صص ۴۱-۷۵.

References

Bagheri, R., & ghafarinasab, E. (2021). A Sociological Study on cultural Identity of Migrant Lak in Tehran With emphasis on the language component. *Sociological Cultural Studies*, 12(1), 1-25. <https://doi: 10.30465/scs.2021.25779.2040>

Berzinsky, M.D. (2008). Identity formation: The role of identity processing style and cognitive processes. *Journal of Personality and Individual Differences*, 44(3), 654-655. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2007.09.024>

Berzonsky, M. D. (2011). A social-cognitive perspective on identity construction. In *Handbook of identity theory and research* (pp. 55-76). Springer, New York, NY. https://doi.org/10.1007/978-1-4419-7988-9_3

Berzonsky, M. D., & Kinney, A. (2019). Identity processing style and depression: The mediational role of experiential avoidance and self-regulation. *Identity*, 19(2), 83-97. <https://doi.org/10.1080/15283488.2019.1567341>

Biddlecom, A. (2018). Population Division Department of Economic and Social Affairs United Nations Secretariat New York, 1-2 November 2018. https://www.un.org/en/development/desa/population/events/pdf/expert/28/EGM_Ann_Biddlecom.pdf

Cherniak, A. D., Mikulincer, M., Shaver, P. R., & Granqvist, P. (2021). Attachment theory and religion. *Current Opinion in Psychology*, 40, 126-130. <https://doi.org/10.1016/j.copsy.2020.08.020>

Ebrahimi, N., Koraei, A., & Abbaspour-Shahbazi, M. (2020). The Effect of Individual Identity Dimensions on Attitude toward Marriage with Mediating of Marital Horizons Components in single male postgraduate students. *Quarterly Social Psychology Research*, 10(39), 59-82. (In Persian) <https://10.22034/spr.2020.227072.1452>

Ehyakonandeh, M., & Shaikholeslami, R. (2015). The role of identity styles and meaning of life on the mental health of university female students. *Journal of Applied Psychology*, 8(4). (In Persian) [20.1001.1.20084331.1393.8.4.4.6](https://doi.org/10.1001.1.20084331.1393.8.4.4.6)

Farhadi, M., Mohagheghi, H., & Nesai Moghadam, B. (2020). The Relationship between Attachment Styles and Student Interpersonal Problems: The Role of Mediating Emotional Intelligence. *RJMS*, 27(1), 73-84. (In Persian) <http://rjms.iums.ac.ir/article-1-5660-en.html>

Ghazinejad, M., & Khani Ushani, N. (2018). Relationship between Identity Reflection and Tendency to Migrate from Iran: Study of Higher Education Students in Tehran State Universities. *Journal of Social Problems of Iran*, 8(2), 151-174. (In Persian) <https://20.1001.1.24766933.1396.8.2.7.7>

Gouin, J. P., & MacNeil, S. (2019). Attachment style and changes in systemic inflammation following migration to a new country among international

- students. *Attachment & human development*, 21(1), 38-56.
<https://doi.org/10.1080/14616734.2018.1541515>
- Gunko, M., & Medvedev, A. (2018). Dull place or green idyll: Local identity and migration intentions of small city youth. *Tijdschrift voor economische en sociale geografie*, 109(5), 661-676.
<https://doi.org/10.1111/tesg.12336>
- Hack-Polay, D., Mahmoud, A. B., Kordowicz, M., Madziva, R., & Kivunja, C. (2021). "Let us define ourselves": forced migrants' use of multiple identities as a tactic for social navigation. *BMC psychology*, 9(1), 1-13.
<https://doi.org/10.1186/s40359-021-00630-6>
- Hayat Nadar, P. (2020). *Exploration of the Link Between Migration and Acculturation Related-Stress, Attachment Style, and Psychological Distress in Arab Immigrants, Refugees, and Asylees*. degree of Doctor of Psychology in Clinical Psychology, Illinois School of Professional Psychology at National Louis University.
<https://digitalcommons.nl.edu/diss/516>
- Juang, L. P., Simpson, J. A., Lee, R. M., Rothman, A. J., Titzmann, P. F., Schachner, M. K., Korn, L., Heinemeier, D., & Betsch, C. (2018). Using attachment and relational perspectives to understand adaptation and resilience among immigrant and refugee youth. *American Psychologist*, 73(6), 797-811.
<https://doi.org/10.1037/amp0000286>
- Khandagi Khamene, Z., Mehrinejad, A., & Darvizah, Z. (2012). Comparison of personality traits, identity styles and body image in Iranians with and without a desire to migrate and Iranian immigrants. Master's thesis, Al-Zahra University, Faculty of Educational Sciences and Psychology. (In Persian)
- Khwaja Nouri, B., & Soroush, M. (2015). Investigating the factors affecting the attitude of young people to immigrate from the country. *Journal of Social Sciences, Ferdowsi University of Mashhad*, 7(3)24-36. (In Persian)
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0199613>
- Lanzara, R., Scipioni, M., & Conti, C. (2019). A clinical-psychological perspective on somatization among immigrants: A systematic review. *Frontiers in Psychology*, 9, 27-92.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.02792>
- Madjlessi, F. (2016). Attachment and acculturation: Predictors of psychological distress and satisfaction with life in Iranian immigrants (Doctoral dissertation, Alliant International University).
- Mandel, R. (2020). Ethnicity and identity among migrant guestworkers in West Berlin. In *Conflict, Migration, and the Expression of Ethnicity* (pp. 60-74). Routledge.
<https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9780429042072-5/ethnicity-identity-among-migrant-guestworkers-west-berlin-ruth-mandel>
- McGuire, A., Gillath, O., Jackson, Y., & Ingram, R. (2018). Attachment security priming as a potential intervention for depressive symptoms. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 37(1), 44-68.
<https://doi.org/10.1521/jscp.2018.37.1.44>
- Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2019). Attachment orientations and emotion regulation. *Current Opinion in Psychology*, 25, 6-10.
<https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2018.02.006>
- Mirhashemi, M., & Hosein Sharghi, A. (2016). The Correlation Identity Styles and Religious Orientation with University Students' General Health. *Research in Cognitive and Behavioral Sciences*, 6(1), 77-90. (In Persian)
<https://doi.org/10.22108/cbs.2016.20755>
- Nouri, S., Hallajzadeh, H., & Shenava, M. (2019). Investigating Cultural Adaptation of Immigrants Case Study: Azeri Immigrants in Rasht. *Strategic Research on Social Problems in Iran*, 7(4), 93-108.
<https://doi.org/10.22108/ssoss.2019.114006.1336>
- Park, S., & Gerrits, L. (2021). How migrants manifest their transnational identity through online social networks: comparative findings from a case of Koreans in Germany. *Comparative Migration Studies*, 9(1), 1-17. <https://doi.org/10.1186/s40878-020-00218-w>
- Polek, E., Van Oudenhoven, J. P., & Berge, J. M. T. (2011). Evidence for a "migrant personality": Attachment styles of Poles in Poland and Polish immigrants in the Netherlands. *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 9(4), 311-326.
<https://doi.org/10.1080/15562948.2011.616163>
- Polek, E., Van Oudenhoven, JP., & Berge, JMT. (2011). Evidence for a "migrant personality": Attachment styles of Poles in Poland and Polish immigrants in the Netherlands. *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 9(4), 311-326.
<https://doi.org/10.1080/15562948.2011.616163>
- Polek, E., Wöhrle, J., & Pieter van Oudenhoven, J. (2010). The role of attachment styles, perceived discrimination and cultural distance in adjustment of German and Eastern European immigrants in the Netherlands. *Cross-Cultural Research*, 44(1), 60-88. <https://doi.org/10.1177/1069397109352779>

- Rabiau, M. A. (2019). Culture, migration, and identity formation in adolescent refugees: a family perspective. *Journal of Family Social Work*, 22(1), 83-100.
<https://doi.org/10.1080/10522158.2019.1546950>
- Rahimi, S. A., & Razmjoo, S. A. (2021). Developing and Validating Identity Processing Styles Scale for Iranian High School EFL Teachers: A Mixed Methods Approach. *Applied Research on English Language*, 10(4), 99-138. doi: 10.22108/are.2021.129092.1734
- Rogers, L. O. (2018). Who am I, who are we? Erikson and a transactional approach to identity research. *Identity*, 18(4), 284-294.
<https://doi.org/10.1080/15283488.2018.1523728>
- Szaflarski, M., & Bauldry, S. (2019). The effects of perceived discrimination on immigrant and refugee physical and mental health. *Advances in Medical Sociology*, 19, 173-204.
<https://doi.org/10.1108/S1057-629020190000019009>
- Tavakoli Khomeini, A., Abdolmaleki, J., & Monsefpour, M. M. (2011). Immigrants Identity: A Reflection on the Identity of Iranian Second - Generation Immigrants. *National Studies Journal*, 12(47), 149-168.
https://www.rjnsq.ir/article_99426.html?lang=en
- Van Ecke, Y. (2005). Immigration from an attachment perspective. *Social Behavior and Personality: an international journal*, 33(5), 467-476.
<https://doi.org/10.2224/sbp.2005.33.5.467>
- Venta, A., & Cuervo, M. (2022). Attachment, Loss, & Related Challenges in Migration. *Current Opinion in Psychology*, 47, 101406. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2022.101406>
- Valikhani, A., Goudarzi, M. A., & Farhadi, M. (2016). Prediction of Newcomer Students' Homesickness based on Hopefulness and Attachment Style. *Research in Cognitive and Behavioral Sciences*, 5(2), 73-86.
https://cbs.ui.ac.ir/article_20744.html?lang=en
- Ward, C., Ng Tseung-Wong, C., Szabo, A., Qumseya, T., & Bhowon, U. (2018). Hybrid and alternating identity styles as strategies for managing multicultural identities. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 49(9), 1402-1439.
<https://doi.org/10.1177/0022022118782641>